

dve vrsti „Izglede iz izgojiteljskega okrožja“. Oba spisa označujeta dvojno smcr, v kateri se je gibaló njeno slovstveno delovanje: roman in pedagogični spisi. V obojni smeri kaže se nam Podlipská natanka opazovalka resničnega življenja, dasi včasí vzleti njen duh tudi v čarobne kraje srednjeveške romantičnosti. Njen literaren program je načrtan v živem popisovanju dobrega, v oživiljanju npravstvenih in plemenitih nagonov. Kjer pa dobro in pravica ne dospe v njenih romanih do zmage, ostaja vsaj v tihi resignaciji. Da dobro in pravica zmaga, k temu težijo brez izjeme vsi njeni pedagogični spisi, katere je treba smatrati za jedro njenega delovanja. Za otroke nima drug narod tako izbornih spisov, v tem se strinjajo vsi češki strokovnjaki. Češka mladina je imela v njej najiskrennejšo svetovalko in najvdanejšo prijateljico.

In ako pregledujemo dolgo vrsto njenih literalnih spisov. (čez 100), v katerih se skriva toliko krasnih, vzvišenih misli, ne hoté vprašamo: Ali je res možno, da zato širno, tako različno duševno delovanje je imela dovolj časa in moči — žena!

Bila je pa slednjíc vzor človekoljubja. Preživela je vse stopinje ženske ljubezni, kakor hči, sestra, soproga, mati, kakor vrla hči naroda in sosestra trpečega ljudstva. V njej je bilo srce dobro, plemenito in blago. Vse velike misli na svetu izhajajo iz srca, zato je bila Zofija humanistinja v pravem pomenu besede. To je pokazala jasno v materinski svoji skrbi za društvo „Ochrana opuštěných a zanedbaných dívek“ (Varstvo za zapuščene in zanemarjene deve). Tam je vrhunec njenega človekoljubja, kajti to društvo je bilo punčica njenega očesa. Angelja so jo imenovalé iz blata propalosti rešene deve — zares, zavídanja vreden príimek. Zato se ne čudimo, da so se iz srca solzile ob njenem pogrebu, saj so v Podlipski izgubile svojo mater.

Smrt Zofije Podlipske je bila tiha in zares poetična, kakor vse njeno življenje. Bil je to miren, popolnoma naraven prehod iz znanega v neznano in zaména minljivega z neminljivim, životnega trenutka z večnostjo. Iz vsega srca privoščimo slavni Čehinji to srečno dokončanje pozemeljskega potovanja. Hvaležnost in ljubezen českega naroda jo je spremljala odtod.

Ant. Zavadil.

Resen migljaj učiteljicam.

Danes je prišel moj sinček iz šole domu ter mi povedal: „Bizjaka sem zatožil, ker je v šoli jedel kruh, pa je moral stati!“ Očitno se mu sveti zadovoljnost z obraza, ponosen je na svoj junški čin. Resno sem ga posvarila, dokazala mu, kako je to grdo, če se otroci tožijo, mesto da

bi se radi imeli med seboj. Vse zastonj, moje besede ne uplivajo nanj. On le triumfira, da je moral drugi stati, vsled njegove ovadbe. Zalostna gledam svoje dete, koje sem vzgojila s toliko ljubeznijo, kjemu sem mislila vedno vcepiti le blaga čustva v mlado srce. A to dete, se pred kratkém tako mehko, tako sočutno, je zdaj postalo mahoma škodoželjno, zločesto, veseli se celo nad nezgodo drugih tovarišev.

Od kod neki to?

Spominjam se, da mi je moj junacek pravil že večkrat: ta ali oni je tega zatožil, bil je kaznovan, zaprt itd. Da, v šoli je postavljen celo čuvaj, ki ima paziti med učiteljčino odsotnostjo na otroke. Kedor preveč razsaja, tega zapiše na tablo. Ko se pa vrne učiteljica, kaznuje brez dalje preiskave vse zabeležene grešnike. Evo vam glavnega uzroka otrokove škodoželjnosti in brezsrčnosti.

Otroci se tako v šoli sistematično vzgajajo v prave tožen-groše. Sistematično se jim vzame vsak kolegijsen čut, vsak blažji, prijateljski čut do malih tovarišev.

Učiteljica sama določa učenca, ki mora ovaditi svoje tovariše. Brez-pogojno verjame malemu svojemu policistu in kaznuje vse zatožence.

Ali ne vzbudi tako početje s časoma v otroku željo, zatožiti i take tovariše, ki mu niso všeč, če prav niso razsajali? Gotovo se osveti prav kmalo na ta način za kakšno nedolžno kepo, ki mu je nepričakovano priletela, za kak prepir, zunaj šole ali za kako drugo malenkost.

Nadalje: otrok, ki pazi na svoje tovariše, uživa učiteljevo zaupanje. Čutiti mora, da učitelj njemu več zaupa, nego drugim, da ga ima za boljšega od drugih. A njegova ovadba je nekov blag čin, za kojega dobi pohvalo. Kakov podli, hinavski značaj se mu pa mora časoma razviti ob takem postopanju, tega si gotovo še ni mislila učiteljica, ki tako zlorablja svojo oblast.

V kolikih razredih se nahaja tudi kak „ljubček“, ki uživa dokaj pravice pred drugimi. On sme brisati mizo, snažiti tablo, on razdeljuje zvezke ter jih zopet pobira. Na kratko, on zavzema vsa častna mesta v šoli. Tako dete se ima kmalo za kako vzvišeno bitje. Ne čuti se toliko solidarnega se svojimi tovariši kakor z učiteljem samim. Tovariše še celo prezira kakor globoko pod njim stojeca bitja. — Deklica, ki je zavzela tudi tako obširno častno mesto v šoli, je rekla nekoč: „Jaz sem v šoli nekako za malo učiteljico“.

Ali ne bi mogla učiteljica menjavati s takimi odlikovanji, na pr. zaporedoma po abecednem redu, ali kakor koli. Če se ji je že posebno omililo katero dete, — kar se ji naposled ne sme šteti v zlo — naj tega vsaj tako očitno ne kaže, da ne žali mladih, še nepokvarjenih srcic. Kar se pa tiče tistega grdega ovaduštva, se ga gotovo ne bode posluževala učiteljica, ki le količkaj pozna otroško psihologijo. Če sama ne pazi na

svoje nčence, naj jih pusti rajši kričati. Manj jim bo škodilo nekoliko razposajenosti, nego podlost, hlimba in hinavščina, ki se za vse življenje ne da več izbrisati.

Nasprotno pa bode umna učiteljica posvarila, v trdovratnih slučajih celo kaznovala prostovoljne tožitelje, kojih je — žal, meji otroci itak zmeraj dosti,

Kako težkega srca pa se morajo odločiti matere pošiljati v šolo svoje srčke, če zapazijo, da se jim tam *pokvarijo*, mesto da bi se odgajali.

Učiteljice (in nič manj ne učitelji) naj bi pa uvaževale, kolika je njihova zadača, koliko odgovornost so prevzele s težavnim svojim stanom: odgovornost za bodočo generacijo. Naj bi vendar pomislile, da je njihova dolžnost odgajati krepki rod značajnikov, ne pa samo na videz gladko opiljenih, a v notranji puhlih marijonetk. *Danica.*

Vincencina de Felice Lancellotti.

Začetkom marca t. l. je umrla v Neapolju širom znana markiza Vincencina de Felice Lancellotti v 41. letu svojega življenja. Prerana njena smrt je globoko užalila Italijane, ki se še vedno navdušujejo za vse, kar je resnično dobrega, lepega in vzvišenega: osobito hudo je zadela ženski svet, kateremu je z blago pokojnico izginil iz svetnega pozorišča uzor katoliške dame, matere in vdove, prava dika boljših krogov in uprav genjalna in plodovita slovstvena moč.

V tej izredno nadarjeni in duhoviti dami, ki je svetila kakor živa zvezda, bi človek ne vedel, kaj naj bi bolj slavil, ali gorečo pobožnost, izviračo iz globoko v umu in v srcu vkoreninjene vere in dosledno uzornost vsestranski krepstnega življenja, ali pa visoko naobraženost in neverjetno slovstveno delavnost.

Toda „že sama kultura, kakor piše dr. Parlati v časniku *La Libertà*, je bila v njej krščanska čednost, kajti drugače je ni uporabljala, nego da ž njo skazuje čast edinemu izvoru vsake umstvene luci — Bogu.

„Nič ni bilo na njej tega, kar dela pisateljico antipatično, povspevšo se do fine naobraženosti z zanemarjanjem ženskih in materinskih kreposti: nič tacega, kar ženske, pojavljajoče se na pozorišču socijalnih vprašanj, zaznamuje sè znakom emancipacije, z onim znakom, ki obično jemlje ženskimi ves oni čar, ki jih dela mile in mikavne, ne da bi ga n domestili z možko resnobo.“

Naše slovenske pisateljice naj bi lepo premislile te besede odličnega neapolitanskega advokata, in vrla „Slovenka“ naj bi se spomnila zdaj pa zdaj, da je res glasilo *slovenskih*, pa ob enem, tudi *katoliških žen*. Ker se